

РЕСУРС, ПОТЕНЦІАЛ, ЗАПАС – ЦЕ НЕ КАПІТАЛ

Бабайлов В.К., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Постановка проблеми. Капітал – одне зі виключно розповсюджених явищ і відповідних понять економіки, яке використовується як у практиці, так і на всіх рівнях економічного знання – в науці, теоріях, концепціях, гіпотезах, ідеях. Вперше капітал ввів Аристотель як формулу Г-Т-Г (для спрощення напису – ГТГ), де Г і Т – грошова і товарна вартість в їх *взаємоперетворенні* одна в одну. Сенс цієї формули, перш за все, практичний: власник грошей, грошової вартості Г на ринку перетворює, використовує свої гроші Г для придбання засобів виробництва вартістю Т, які після взаємодії перетворюються на ринку знову в гроші в грошову вартість Г; й цей процес повторюється багато разів. Оразу відмітимо, що таке перетворення було й до Аристотеля. Але так «спресовав» інформацію про розуміння капіталу саме і тільки Аристотель. Саме в цієї формулі увесь сенс капіталу. Й саме тільки зі цієї формули можливе визначити сутність, зміст, види і інші аспекти капіталу. Й навіть, те що Аристотель не використовує термін «*капітал*» ніяк не зменшує його внесок у розуміння капіталу. Й вже зі самої формули Аристотеля ГТГ слідує, що Аристотель капітал розумів як тільки вартість, тобто, тільки, як економічне поняття. Однак, як ні дивно, навіть видатні вчені, економісти визначають сенс капіталу зовсім не спираючись саме на саму основу капіталу, яка закладена Аристотелем в його формулі і яка завжди використовується у практиці будь-якого підприємства. При цьому капітал помилково визначають як ресурс, потенціал і запас (РПЗ). Це однак зовсім не означає, що автор не розуміє існування зв'язку капіталу із РПЗ. Автором буде доведено, що економічна складова РПЗ, на відміну від інженерної і адміністративної, за певних умов може перетворитися в капітал. Але змішування капіталу зі РПЗ в будь-якому випадку є величезна помилка, яка відволікає від дослідження інших існуючих проблем самого капіталу, знижує ефективність практики діяльності підприємства. Розповсюдженим прикладом помилкового розуміння капіталу є так званий *людський капітал*, який, перш за все, зав'язаний не зі вартістю, не з економікою, а з організацією персоналу, з мотивацією, з адміністрацією, з начальництвом, зі менеджментом персоналу. Людський капітал – це предмет зовсім іншої сфери діяльності. Тому проблема спростування помилкового визначення капіталу як РПЗ залишається *актуальною*. Для підтвердження факту помилкового трактування капіталу провів аналіз літературних джерел.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Так, в [1] відмічається, що такий видатний економіст, як Адам Сміт визначає капітал як запас: «Сміт

характеризував капітал як накопичений *запас* засобів виробництва, що використовується для господарських потреб і приносить дохід».

У [2] порівнюються погляди на капітал Сміта і Рікардо: «Рікардо, як і Сміт, ототожнює капітал із засобами виробництва. Але якщо Сміт цю категорію зв'язує із капіталістичним способом виробництва, існуванням найманої праці, то Рікардо трактує її позаісторично. У нього все, що бере участь у виробництві, навіть знаряддя первісної людини, стає капіталом. Капітал у нього — нагромаджена праця. А звідси й висновок про правомірність прибутку на капітал. Решта цінності йде на оплату праці».

Далі у [3] розкриваються погляди на капітал Франсуа Кене, який на думку автора [3] до капіталу не відносить грошову вартість, що суперечить формулі капіталу Аристотеля: «Ф. Кене перший у економічній теорії досить глибоко обґрунтував положення про капітал. Якщо меркантилісти ототожнювали капітал, як правило, з грошми, то Ф. Кене вважав, що гроші є самі по собі безплідне багатство, яке нічого не виробляє. За його термінологією, сільськогосподарські знаряддя, будови, тварини і все те, що використовується у землеробстві протягом декількох виробничих циклів, є «початкові аванси» (за сучасною термінологією — основний капітал). Витрати на насіння, корми, оплату робітників та інше, які здійснюються протягом одного виробничого циклу, він відносив до «щорічних авансів» (за сучасною термінологією — оборотний капітал). Але заслуга Ф. Кене не лише в розподілі капіталу на основний та оборотний за його виробничою ознакою. Він зміг переконливо довести, що разом з оборотним у русі перебуває основний капітал».

У [4] відмічається, що Джон Стюарт Мілль «...був прихильником речовинної концепції капіталу. Розглядав, услід за А. Смітом, капітал як «раніше нагромаджений *запас* продуктів минулої праці». З огляду Дж. С. Мілля, капіталотворення як основа інвестицій дозволяє розширити масштаби зайнятості і може зупинити безробіття. Однак лише за умови, що не буде «непродуктивних витрат багатих». Вчений поділяв капітал на основний і оборотний...».

У [5] мова йде про розуміння капіталу К. Марксом: «Карл Маркс вважав неточним ототожнювання капіталу з засобами виробництва. Він визначав капітал як «самозростаючу вартість», тобто вартість, що використовується для отримання додаткової вартості...».

У [6] мова йде про розуміння капіталу Сеєм: «Головну ідею праці Сміта — трудове походження багатства — було трансформовано Сеєм у теорію трьох факторів виробництва. Людина, капітал та земля — основні агенти виробництва....».

У [7] розкривається визначення капіталу Прудонем: «Капітал Прудон переважно трактує як гроші, вважаючи провідною його формою тільки капітал позичковий».

У [8] розкривається трактування капіталу Альфредом Маршаллом: «А. Маршалл у визначенні капіталу додержується старих добрих традицій А. Сміта, різко критикуючи погляди К. Маркса та його послідовників, які

вважають капіталом тільки те, що як засоби виробництва належать одній особі (або групі осіб) і використовується для виробництва речей на благо інших за рахунок найманої праці таким способом, щоб перші мали можливість грабувати або експлуатувати інших. Французькі економісти-фізіократи, а з ними й А. Сміт, використовували термін «капітал» у розумінні «*запас*». «Згідно зі старою англійською традицією капітал складається з тих речей, які сприяють праці у виробництві або забезпечують її, він складається з тих речей, без яких виробництво не могло б існувати з такою ефективністю, але які не є безкоштовними дарами природи. Маршалл поширює на категорію «капітал» людську активність — таку саму цінність, як і засіб виробництва».

У [9] приводиться розповсюджений помилковий, так званий «людський капітал» як реалізована, активна частина трудового потенціалу: «У теоретичному аспекті слід розрізняти поняття «людський капітал» за трьома рівнями: на *особистісному* рівні людським капіталом називаються знання та навички, які людина здобула шляхом освіти, професійної підготовки, практичного досвіду (використовуючи при цьому свої природні здібності) і завдяки яким вона може надавати цінні виробничі послуги іншим людям. На цьому рівні людський капітал можна порівняти з іншими видами особистої власності (майно, гроші, цінні папери), яка приносить доходи, і ми називаємо його особистим, або приватним людським капіталом; на *мікроекономічному* рівні людський капітал являє собою сукупну кваліфікацію та професійні здібності всіх працівників підприємства, а також здобутки підприємства у справі ефективної організації праці і розвитку персоналу. На цьому рівні людський капітал асоціюється з виробничим і комерційним капіталом підприємства, бо прибуток отримується від ефективного використання усіх видів капіталу; на *макроекономічному* рівні людський капітал включає накопичені вкладення в такі галузі діяльності, як освіта, професійна підготовка і перепідготовка, служба профорієнтації та працевлаштування, оздоровлення тощо, є суттєвою частиною національного багатства країни, і ми називаємо його національним людським капіталом. Цей рівень включає всю суму людського капіталу всіх підприємств та усіх громадян держави (без повторного рахунку), так як і національне багатство включає багатство всіх громадян і всіх юридичних осіб.

Отже, людський капітал — це сформований і розвинутий у результаті інвестицій і накопичений людиною (людьми) певний *запас* здоров'я, знань, навичок, здібностей, мотивацій, який цілеспрямовано використовується в тій чи іншій сфері економічної діяльності, сприяє зростанню продуктивності праці та завдяки цьому впливає на зростання доходів свого власника, прибутку підприємства та національного доходу».

Існують і інші літературні джерела, в яких капітал трактується як РПЗ.

Невирішені складові загальної проблеми. Аналіз літературних джерел показав, що існують самі різні трактування капіталу. Однак, майже всі вони не опираються на формулу капіталу Аристотеля; і не акцентують увагу на

розповсюдженому помилковому розумінні капіталу як РПЗ. Й навіть автор даної статті у своїй публікації [10] при всієї актуальності її, а саме,

уточнення сутності і змісту капіталу, все ж такі теж не торкався проблеми усунення помилкового трактування капіталу, як РПЗ. Фактичне теперішня стаття автора є продовженням [10].

Формулювання мети статті. Тому *метою* статті стало аналіз і використання головних аспектів капіталу, як аргументів для спростування помилкового ототожнення капіталу зі РПЗ. *Задачі:* аналіз і використання видів, сутності і змісту капіталу, як засобів досягнення мети; формулювання основних результатів.

Методики дослідження: огляд літературних джерел, методика історичного-логічного Гегеля (коротко - методика Час), 2С70, ВСО, аналогія, поняття.

Виклад основного матеріалу дослідження. При вирішенні першої задачі (визначення основних видів капіталу) автор виходив, перш за все, зі формули капіталу, яка встановлена була Аристотелем; вона має вид Г-Т-Г; але використовується й така формула Т-Г-Т.

Перш за все, необхідно відмітити головне: Аристотель пов'язує капітал зі двома особливими формами вартості: грошовою (Г) і товарною і ще важливе – з їх *перетворенням* одна в одну.

Й одразу відмітимо, що тільки формула Аристотеля надає можливість визначити правильне всі основні аспекти капіталу (сутність, зміст і види).

Важливе і те, що формулу капіталу Аристотеля пов'язує зі двома особливими формами тільки *вартості*: грошовою (Г) і товарною (Т). Тобто, капітал розуміється Аристотелем тільки як вартість, а значить тільки як економічне поняття, тобто, Аристотель одразу не визначає капітал ні як ресурс, ні як потенціал, ні як запас, які мають не тільки економічну, але і інженерну і адміністративну природу (наприклад, *людський потенціал* – його природа вже адміністративна, а не економічна).

Вже з формули Аристотеля можна одразу визначити такі два види капіталу – це два торгові капітали: ГТ і ТГ. Це дві стадії розвитку торгового капіталу.

Різновидом торгового капіталу є позиковий капітал Г-Г – це надання в борг вартості Г і отримання такої же вартості Г.

Але якщо надання у борг здійснюється під відсотки, тобто, надається в борг Г, а отримується на декілька відсотків більше - Г1, такий капітал вид капіталу визначається як відсотковий капітал ГГ1.

Ще один від капіталу був введений при удосконаленні формули Аристотеля Карлом Марксом. Він розвів, углибив і поширив формулу капіталу Аристотеля і поняття капітал. Після цього формула капіталу набула остаточний, повний вид як Г-Т-Т1-Г1. Тобто, він доповнив два торгові капітали Аристотеля ГТ і ТГ виробничим капіталом Т-Т1.

Тому узагальнюючі інформацію про види капіталу можна стверджувати, що існують такі чотири основні види капіталу: ГТ, ТГ, ГГ, ТТ.

З них перші три види – це Торгові капітали (Г-Т, Т-Г, Г-Г). При цьому перетворення Г-Г створює Позиковий капітал, а Г-Г1 – це Відсотковий капітал.

А четвертий (Т-Т), а точніше (Т-Т1) – це Виробничий капітал – а ще точніше це (Т...В...Т1).

При цьому два торгових (Г-Т) і (Т-Г) і виробничий (Т-Т1) об'єднуються у строгої послідовності у Промисловий капітал Г-Т-Т1-Г1.

Промисловий капітал – найважливіший капітал – саме він притаманний промислового підприємству. При цьому існує повторюваність, тобто, оборот промислового капіталу.

Оборот промислового капіталу характеризується трьома показниками:

1. Стадії обороту промислового капіталу ($G \rightarrow T \dots B \dots T1 \rightarrow G1$): ($G \rightarrow T$) - перша стадія (закупка товару); ($T \dots B \dots T1$) - друга стадія (виробництво нового товару, перенос вартості, збільшення вартості); ($T1 \rightarrow G1$) - третя стадія (його продаж).

2. Час обороту - це час $t_{об}$, протягом якого вартість G перетвориться в вартість $G1$.

3. Швидкість обороту (кількість оборотів) капіталу як $n = 12 \text{ міс} / t_{об}$

Як слідує зі визначення промислового капіталу у ньому існує його важливіша частка – друга стадія, це виробничий капітал (Т ... В ... Т1).

Виробничий вид капіталу поділяється ще на два важливіші види: основний і оборотний капітал.

Чому виробничий капітал важливіший – тому що саме в ньому відбувається так звана амортизація капіталу.

Амортизація це теж рух вартості, це теж перетворення вартості (трудової Т у нову трудову вартістьТ1) тільки виробничого капіталу. Але це ще більш особливий рух, ще більш особливе перетворення – це перетворення (Т...В...Т1) у трьох формах:

- як знос - втрата виробничого капіталу;
- як перенесення зношеної частини виробничого капіталу на вартість новоствореного товару;\
- як відновлення зношеної частини виробничого капіталу за рахунок цільового накопичення грошових коштів (за рахунок амортизаційних відрахувань).

Висновки з проведеного дослідження. Розглянуті важливіші види капіталу ніяк не свідчать про них як РПЗ. Навпаки, якщо РПЗ – це носії не тільки вартості, але й і технік-механік, а також результати адміністративної діяльності, то капітал во всіх його основних видах має тільки вартість – це тільки економічне поняття.

Для посилення спростування розуміння капіталу як РПЗ, автор далі проілюструє й такі важливі аспекти капіталу як його сутність і зміст.

При вирішенні *другої і третьої* задачі (аналізу сутності і змісту капіталу, як аргументу проти розуміння капіталу як РПЗ) автор використовував увесь попередній аналіз видів капіталу. Й він прийшов до наступного:

Сутність капіталу – по-перше, це вартість і тільки вартість, тобто, на відміну від РПЗ - це тільки економічне явище і поняття; по-друге, це особлива вартість, це вартість у русі, й по-третє, це вартість в особливому русі - тільки русі у формі перетворення, перенесення грошової або товарної вартостей.

Зміст капіталу включає два елементи: вартість і її перетворення (перенесення).

Тобто, аналіз сутності і змісту капіталу також свідчить про відсутність навіть незначної основи для визначення капіталу як РПЗ.

До речі, автор у значному ступені уточнив сутність і зміст, які теж визначалися у [10].

При вирішенні четвертої задачі даної статті автор визначає такі результати:

- проведений аналіз останніх досліджень і публікацій; він показав, що по-перше, дійсне існує найрізноманітніше розуміння капіталу навіть провідними економістами світу; по-друге, при трактуванні капіталу відсутній опір на саму основу капіталу – формулу капіталу Аристотеля; по-третє, наслідком цього є помилкове трактування капіталу як ресурсу, потенціалу, запасу, що суперечить самої формулі Аристотеля і її досконалої формули капіталу Маркса;

- проведений аналіз основних видів капіталу: торговий, позиковий, відсотковий, виробничий, промисловий, основний і оборотний і в них також немає основи для трактування капіталу як РПЗ; він показав, що ні жодний вид капіталу не є ресурсом, або запасом, або потенціалом – всі вони є тільки вартість;

- проведений аналіз сутності і змісту капіталу також не підтверджує помилкової думки про капітал як РПЗ.

На думку автору проведене дослідження суттєве уточнює, поглиблює розуміння капіталу і спростовує розповсюджене помилкове трактування капіталу як ресурсу, потенціалу і запасу.

Однак, отримані висновки зовсім не усувають існування зв'язку капіталу з РПЗ: але РПЗ може перетворитися у капітал, при умові, якщо в РПЗ, по-перше, виділяється тільки економічний, вартісний аспект, і по-друге, якщо здійснюється особливий рух вартості, як взаємоперетворення двох особливих видів вартості – грошової в товарну і навпаки.

Перелік посилань

1. Теоретичні підходи до визначення сутності капіталу в економічній думці середини XVIII — початку XIX ст. : веб-сайт. URL: <https://journals.maur.com.ua/journal> (дата звернення: 10.11.2025).

2. Економічне вчення Д. Рікардо: веб-сайт. URL: <https://studentam.net.ua/content/> (дата звернення: 10.11.2025).

3. Франсуа Кене: веб-сайт. URL: <https://uk.wikipedia-on-ipfs.org/> (дата звернення: 10.11.2025).

4. Джон Стюарт Мілль: веб-сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 10.11.2025).

5. Карл Маркс про капітал : веб-сайт. URL: <https://www.google.com/search> (дата звернення: 10.11.2025).

6. Політична економія у Франції: веб-сайт. URL: <https://studentam.net.ua/content/view/5163/132/> (дата звернення: 10.11.2025).

7. П'єр Жозеф Прудон : веб-сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

8. Альфред Маршалл — творець економікс: веб-сайт. URL: <https://buklib.net/books/> (дата звернення: 10.11.2025).

9. Людський капітал як реалізована, активна частина трудового потенціалу: веб-сайт. URL: <https://buklib.net/books/31304/> (дата звернення: 10.11.2025).

10. Бабайлов В.К., Левченко Я.С., Марченко Г. Уточнення сутності капіталу. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету*. 2021. № 27. С. 15 – 24.

References

1. Theoretical approaches to defining the essence of capital in the economic thought of the mid-18th — early 19th centuries [Teoretychni pidkhody do vyznachennia sutnosti kapitalu v ekonomichnii dumtsi seredyny XVIII — pochatku XIX st.]: website, available at : <https://journals.maup.com.ua/journal> (access date: 11/10/2025).

2. Economic teaching of D. Ricardo [Ekonomichne vchennia D. Rikardo]: website, available at : <https://studentam.net.ua/content/> (date of application: 11/10/2025).

3. Francois Quintet [Fransua Kene]: Website, available at : <https://uk.wikipedia-on-ipfs.org/> (date of access: 11/10/2025).

4. John Stuart Mill [John Stuart Mill]: Website, available at : <https://uk.wikipedia.org/wiki> (access date: 11/10/2025).

5 Karl Marx on Capital [Karl Marks pro kapital]: Website, available at : <https://www.google.com/search> (access date: 11/10/2025).

6. Political economy in France [Politychna ekonomiiia u Frantsii]: website, available at : <https://studentam.net.ua/content/view/5163/132/> (date of application: 11/10/2025).

7. Pierre Joseph Proudhon [Pier Zhozef Prudon]: website, available at : <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (access date: 11/10/2025).

8. Alfred Marshall - creator of economics [Alfred Marshall — tvorets ekonomiks]: website, available at : <https://buklib.net/books/> (access date: 11/10/2025).

9. Human capital as a realized, active part of labor potential Liudskyi kapital yak realizovana, aktyvna chastyna trudovoho potentsialu]: website, available at : <https://buklib.net/books/31304/> (access date: 11/10/2025).

10. Babailov V.K., Levchenko Ya.S., Marchenko H. (2021), Clarification of the essence of capital [Utochnennia sutnosti kapitalu], *Problems and prospects of entrepreneurship development: Collection of scientific papers of the Kharkiv National Automobile and Road University*, No. 27, P. 15 – 24.

УДК 330.14.01; 330.142; 330.145 JEL Classification: D24

Бабайлов В.К. РЕСУРС, ПОТЕНЦІАЛ, ЗАПАС – ЦЕ НЕ КАПІТАЛ

Капітал – одне зі виключне розповсюджених явищ і відповідних понять економіки, яке використовується як у практиці, так і на всіх рівнях економічного знання – в науці, теоріях, концепціях, гіпотезах, ідеях. Вперше капітал ввів Аристотель як формулу Г-Т-Г (для спрощення напису – ГТГ), де Г і Т – грошова і товарна вартість в їх *взаємоперетворенні* одна в одну. Сенс цієї формули, перш за все, практичний: власник грошей, грошової вартості Г на ринку перетворює, використовує свої гроші Г для придбання засобів виробництва вартістю Т, які після взаємодії перетворюються на ринку знову в гроші в грошову вартість Г; й цей процес повторюється багато разів. Одразу відмітимо, що таке перетворення було й до Аристотеля. Але так «спресовав» інформацію про розуміння капіталу саме і тільки Аристотель. Саме в цієї формулі увесь сенс капіталу. Й саме тільки зі цієї формули можливе визначити сутність, зміст, види і інші аспекти капіталу. Й навіть, те що Аристотель не використовує термін «*капітал*» ніяк не зменшує його внесок у розуміння капіталу. Й вже зі самої формули Аристотеля ГТГ слідує, що Аристотель капітал розумів як тільки вартість, тобто, тільки, як економічне поняття. Однак, як ні дивно, саме видатні вчені, економісти визначають сенс капіталу зовсім не спираючись саме на саму основу капіталу, яка закладена Аристотелем в його формулі. Й яка завжди використовується у практиці будь-якого підприємства. При цьому капітал помилково визначають як ресурс, потенціал і запас (РПЗ). Але змішування капіталу зі РПЗ в будь-якому випадку є величезна помилка, яка відволікає від дослідження існуючих проблем самого капіталу, знижує ефективність практики діяльності підприємств. Розповсюдженим прикладом помилкового розуміння капіталу є так званий *людський капітал*, який, перш за все, зав'язаний не зі вартістю, не з економікою, а з організацією персоналу, з мотивацією, з адміністрацією, з начальництвом, зі менеджментом персоналу; людський капітал – це предмет зовсім іншої сфери діяльності. На жаль у літературі досі не помічають цієї помилки. Тому проблема спростування помилкового ототожнення капіталу зі РПЗ залишається *актуальною*. **Метою** статті і стало вирішення цієї проблеми. **Задачі:** аналіз і використання видів, сутності і змісту капіталу, як засобів досягнення мети; формулювання основних результатів. **Методики дослідження:** огляд літературних джерел, методика історичного-логічного Гегеля (коротко - методика Час), 2С70, ВЕО, аналогія, поняття. **Результати:** проведений аналіз останніх досліджень і публікацій; він показав, що дійсне існує найрізноманітніше розуміння капіталу навіть провідними економістами світу; що при трактуванні капіталу відсутній опір на саму основу капіталу – формулу капіталу Аристотеля; що наслідком цього є помилкове трактування капіталу як РПЗ, що суперечить самої формулі капіталу Аристотеля; проведений аналіз основних видів капіталу (торгового, позикового, відсоткового, виробничого, промислового, основного і оборотного), і в них немає основи для трактування капіталу як РПЗ; тобто, ні

жодний вид капіталу не є ресурсом, або запасом, або потенціалом – всі вони є тільки вартість; проведений аналіз сутності і змісту капіталу також не підтверджує помилкової думки про капітал як РПЗ. **Наукова новизна:** вперше аргументовано усунута розповсюджена помилка трактування капіталу як РПЗ. **Практична значимість** – отримані результати сприятиме поглибленню розуміння сенсу капіталу, що підвищить ефективність практики промислових підприємств.

Ключові слова: капітал; потенціал; ресурс; запас; грошова вартість; товарна вартість; виробничий капітал; промисловий капітал.

UDC 330.14.01; 330.142; 330.145 JEL Classification: D24

Babailov V.K. RESOURCE, POTENTIAL, RESERVE – THIS IS NOT CAPITAL

Capital is one of the extremely widespread phenomena and relevant concepts of the economy, which is used both in practice and at all levels of economic knowledge - in science, theories, concepts, hypotheses, ideas. Capital was first introduced by Aristotle as the formula M-C-M (for simplification of the inscription - MCM), where M and C are monetary and commodity values in their mutual transformation into one another. The meaning of this formula is, first of all, practical: the owner of money, the monetary value of which M converts on the market, uses his money of M to purchase means of production with a value of C, which, after interaction, are transformed again on the market into money into the monetary value of M; and this process is repeated many times. Let's immediately note that such a transformation existed even before Aristotle. But it was and only Aristotle who "suppressed" the information about the understanding of capital. This formula is the whole meaning of capital. And it is only from this formula that it is possible to determine the essence, content, types and other aspects of capital. And even the fact that Aristotle does not use the term "capital" in any way reduces his contribution to the understanding of capital. And it follows from the very formula of Aristotle's MCM that Aristotle understood capital only as value, that is, only as an economic concept. However, strangely enough, it is almost outstanding scientists, economists who define the meaning of capital without relying on the very foundation of capital laid down by Aristotle in his formula. And which is always used in the practice of any enterprise. At the same time, capital is erroneously defined as a resource, potential and reserve (RPR). But the mixing of capital with RPR in any case is a huge mistake, which distracts from the study of the existing problems of the capital itself, reduces the effectiveness of the practice of the enterprises. A widespread example of a misunderstanding of capital is human capital, which, first of all, is connected not with cost, not with the economy, but with the organization of personnel, with motivation, with administration, with leadership, with personnel management; human capital is a subject of a completely different sphere of activity. Unfortunately, this error is still not noticed in the literature. Therefore, the problem of refuting the false identification of capital with the RPR remains relevant. **The purpose** of the article was to solve this problem. **Tasks:** analysis and use of types, essence and content of capital as a means of achieving the goal; formulation of the main results. **Research**

methods: review of literary sources, Hegel's historical-logical method (short - Time method), 2C70, VEO, analogy, concept. **Results:** analysis of recent research and publications; he showed that there is actually a very diverse understanding of capital even by the world's leading economists; that when interpreting capital, there is no resistance to the very basis of capital - Aristotle's formula of capital; that the consequence of this is the erroneous interpretation of capital as a RRR, which contradicts the very formula of Aristotle's capital; an analysis of the main types of capital (trading, loan, interest, production, industrial, fixed and working capital) was carried out, and there is no basis for treating capital as RPR; that is, not a single type of capital is a resource, or a stock, or a potential - they are all just value; the conducted analysis of the essence and content of capital also does not confirm the erroneous opinion about capital as a capital asset. **A scientific novelty:** for the first time, the widespread error of interpreting capital as a RPR has been eliminated in an argumentative manner. **Practical significance** - the obtained results will contribute to the deepening of the understanding of the meaning of capital, which will increase the efficiency of the practice of industrial enterprises.

Keywords: capital; potential; resource; stock; monetary value; commodity value; production capital; industrial capital.

Відомості про авторів / About the Authors

Бабайлов Василь Кузьмич – кандидат економічних наук, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, доцент кафедри економіки і підприємництва, м. Харків, Україна; e-mail: super_super-kod@ukr.net; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1451-7222>. Моб. (050) 139-27-76.

Babailov Vasil – PhD, Kharkov National Automobile and Highway University, Associate professor of the Department of Economics and Entrepreneurship, Kharkiv, Ukraine.